

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยประเทศไทยได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติอันเกี่ยวกับการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ซึ่งกฎหมายดังกล่าวคือพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ต่อมาได้มีการแก้ไขอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2506 โดยเป็นการเพิ่มอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งที่เกี่ยวกับผลประโยชน์หรือส่วนได้เสียของเด็กหรือเยาวชนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นและในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2515 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ให้เยาวชนที่อายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงให้การพิจารณาพิพากษาโดยศาลธรรมดาจนถึงในยุคของศาลเยาวชนและครอบครัวภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2534 ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2548 จนกระทั่งปัจจุบันในปี พ.ศ. 2553 ได้มีพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยศาลเยาวชนและครอบครัว¹ นั้น จำต้อง

¹ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน. (2547). แผ่นพับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กระทรวงยุติธรรมศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.djop.go.th>. [2559, 25

คำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดโดยมองถึงความแตกต่างในบุคลิกลักษณะ สภาพและสภาวะแห่งจิตของเด็กและเยาวชนต่างจากผู้ใหญ่รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ที่ควรแตกต่างกันออกไปกล่าวคือ ผู้ใหญ่เน้นปรัชญาการลงโทษส่วนเด็กและเยาวชนเน้นที่การ แก้ไขฟื้นฟูในอดีตกติบาตคืออาญากับเด็กและเยาวชนเป็นเช่นเดียวกันกับการดำเนินคดีอาญากับ ผู้ใหญ่ภายใต้แนวคิดที่ว่าผู้ใหญ่เท่านั้นที่จะกระทำความผิดได้ต่อมาได้มีนักวิชาการทำการวิจัยจน ค้นพบสาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนจนได้ข้อสรุปว่า การกระทำความผิดของ เด็กและเยาวชนเกิดจากความเข้วร้ายรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือถูกหลอกล่อใช้จากผู้ใหญ่ซึ่งการกระทำ ความผิดดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดลักษณะนิสัยใจคอของเด็กหรือเยาวชนนั้นและแสดง ออกมาสู่ภายนอก จากหลักการดังกล่าวนักกฎหมายจึงไม่ถือว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน เป็นอาชญากรรมซึ่งเป็นมิติที่มองไปได้ว่าแม้จะเป็นความผิดในทางอาญาแต่ในทางกฎหมายเด็ก หรือเยาวชนที่กระทำความผิดนั้นก็มีโทษอาชญากรโดยสันดานแต่การกระทำความผิดเป็นเพียงผู้ที่มี ความผิดกรรมเบี่ยงเบนเท่านั้นและเมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำผิดก็ไม่ควรถูกลงโทษในทางอาญา เช่นเดียวกับกับผู้ใหญ่แต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษเพื่อแก้ไขความ ประพฤติปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดให้สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัว และชุมชนได้อย่างปกติสุข

การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนจะเน้นหลักในเรื่อง ประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงเป็นลำดับแรกรัฐจึงได้วางแนวทางในการ พิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้ในกฎกระทรวงซึ่งได้กำหนดแนวทางการพิจารณาว่า การกระทำใดเป็นไป เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนหรือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็กซึ่ง กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. 2549 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้²

การกระทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กพิจารณาตามแนวทางได้ดังต่อไปนี้³

เมษายน]

² กฎกระทรวงกำหนดแนวทางการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเป็นการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อเด็ก. พ.ศ. 2549

³ **หลักประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็ก.** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www2.djop.moj.go.th/law>. [2559, 26

เมษายน]

- (1) ลักษณะเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน
- (2) ความเหมาะสมความต้องการและความจำเป็นของเด็ก
- (3) ประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนจะได้รับในด้านร่างกาย สุขภาพอนามัย การเจริญเติบโต การออกกำลังกาย การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพอย่างเหมาะสม การพักผ่อนและนันทนาการ
- (4) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านการพัฒนาทางสติปัญญาโดยให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์จริงการทดลองปฏิบัติตามความเหมาะสมและการได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เหมาะสมจากแหล่งต่างๆ
- (5) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านการพัฒนาทางจิตใจและอารมณ์โดยได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ให้มีความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดีต่อครอบครัว สังคม และการดำเนินชีวิตมีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองอย่างถูกต้อง
- (6) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านสังคม สภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นพิษภัยต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต ทั้งนี้ ให้เหมาะสมตามวัยและเอื้อต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก
- (7) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านการศึกษาโดยได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่องไม่หยุดชะงัก และเป็นการศึกษาตามความสามารถของเด็ก
- (8) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านวัฒนธรรม ศิลธรรม และศาสนา
- (9) ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับในด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดความสามารถเพศและวัย
- (10) การประสานงานกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว
- (11) การคุ้มครองเด็กให้พ้นจากการใช้ความรุนแรง การถูกทำร้าย การล่วงเกินทางเพศ การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ และการถูกทอดทิ้ง
- (12) การสงเคราะห์ช่วยเหลืออย่างเหมาะสมไม่ว่าจะเป็นเด็กผู้ด้อยโอกาส เด็กถูกทอดทิ้ง เด็กพิการ หรือเด็กที่อยู่ในสถานะที่จะต้องได้รับการสงเคราะห์

(13) การคุ้มครองเด็กให้พ้นจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในทางเศรษฐกิจและการทำงานหรือกิจการใดที่น่าจะเป็นการเสี่ยงอันตราย เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือเป็นการขัดขวางการศึกษาของเด็กหรือขัดขวางการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก

(14) การคุ้มครองเด็กจากการ โฆษณา เผยแพร่ทางสื่อมวลชน หรือสื่อสารสนเทศในลักษณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดของเด็ก

(15) การให้เด็กได้รับโอกาสเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ในสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชน

(16) การให้เด็กได้รับความคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิและผลประโยชน์ขั้นพื้นฐาน รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือในเวลาที่มีปัญหาทางด้านต่างๆ ให้สามารถแก้ปัญหาและสามารถอยู่ในสังคมได้โดยปกติสุข

(17) การเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อเด็กในประเทศไทยเมื่อศึกษาในเรื่องกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กหรือเยาวชนที่เป็นผู้ต้องหาหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดโดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันการดำเนินคดีอาญากับเด็กและเยาวชนภายใต้แนวคิดการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดเป็นการเฉพาะรายด้วยวิธีการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของการกระทำความผิดซึ่งเป็นแนวคิดที่มีความแตกต่างไปจากการดำเนินคดีอาญากับผู้ใหญ่ที่มุ่งเน้นแต่นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอันเป็นลักษณะการดำเนินคดีแบบแก้แค้นทดแทนดังนั้นเมื่อแนวความคิดการดำเนินคดีต่อผู้กระทำความผิดมีความแตกต่างกันส่งผลให้วิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดในทางกฎหมายมีความแตกต่างกันไปด้วย โดยให้ถือว่า เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมิใช่อาชญากร เมื่อได้กระทำความผิดแม้จะถือว่าเป็นการกระทำโดยเจตนาแต่มิได้มีเจตนาชั่วร้าย และไม่ใช่เป็นการกระทำโดยเจตนาอย่างแท้จริง ดังนั้นเด็กและเยาวชนจึงสมควรได้รับการคุ้มครองสิทธิโดยรัฐจึงได้มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนไว้โดยเฉพาะให้มีความแตกต่างจากการดำเนินคดีกับผู้ใหญ่ เช่นการแยกห้องพิจารณา มีการใช้นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์และวิธีการที่ใช้กับการดำเนินคดีกับเด็กที่สามารถ

เปลี่ยนแปลงได้เสมอไม่เคร่งครัดตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา⁴ ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กหรือเยาวชนนั้นอันเป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กอย่างไรก็ดีการดำเนินคดีอาญาไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ยังคงมีลักษณะที่เหมือนกันอยู่บางประการคือการคืนการกล่อมเกลาผู้กระทำความผิดเหล่านี้กลับสู่สังคมเพื่อลดการเกิดอาชญากรรมในสังคมหรือการกระทำความผิดซ้ำอีกและเพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติโดยเจตนารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กนั้นยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญทั้งให้ความสำคัญถึงการปกป้องสิทธิของเด็กให้ปราศจากการละเมิดในรูปแบบต่างๆหลายรูปแบบเพราะถือว่าเด็กเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประชากรโลก ดังนั้นเมื่อเราศึกษาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 อันเป็นกฎหมายเฉพาะพบว่าผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนเมื่อถูกดำเนินคดีตามกฎหมายแล้วการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้องยังไม่ได้ให้การคุ้มครองสิทธิตามหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กและเยาวชนเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากความไม่ชัดเจนในการตีความหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงานต่างๆทำให้ผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวอย่างแท้จริง กล่าวคือ ปัญหาการตีความตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเรื่อง“ผู้เสียหาย”

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งมีได้มีบทนิยามความหมาย “ผู้เสียหาย” ไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ในปัจจุบันพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 นำบทนิยาม ความหมาย“ผู้เสียหาย” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) มาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัว โดยความหมายของ“ผู้เสียหาย”ตามมาตรา 2 (4) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหมายความว่าความถึง“บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งรวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6”

⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 133 ทวิ

⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 2 (4)

ดังนั้น ผู้เสียหาย ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 จึงมีความหมายถึง ผู้เสียหาย ตามมาตรา 2 (4) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมด้วย จึงทำให้เกิดการตีความในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติต่างๆ เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งถือว่ารัฐเป็นผู้เสียหายอันส่งผลกระทบต่อความยินยอมที่รัฐจะให้ความยินยอมได้หรือไม่เมื่อมีกรณีที่ได้ก็จะได้รับสิทธิพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาโดยถึงแม้ว่ารัฐอาจจะต้องเสียบงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตลอดจนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดก็ตามก็ไม่ทำให้รัฐกลายเป็นผู้เสียหาย คงมีผลเพียงแต่เป็นความผิดต่อรัฐเท่านั้นจึงไม่อาจที่จะให้ความยินยอมได้ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและครอบครัว พ.ศ. 2553

มุ่งเน้นการให้ความคุ้มครองสิทธิ สวัสดิภาพ และวิธีปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัวรวมทั้งในส่วนของกระบวนการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กซึ่งหลักการคุ้มครองที่เป็นพื้นฐานของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กประการหนึ่งก็คือหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กประกอบกับวัตถุประสงค์ในการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 นอกจากเพื่อบรรเทาโทษทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายแล้วยังแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชนหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคมด้วยดังนั้นการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูกรณีคดีที่ไม่มีผู้เสียหายมีความจำเป็นต้องอยู่ในเงื่อนไขที่จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายอีกหรือไม่ทั้งนี้โดยต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและครอบครัว พ.ศ. 2553 ด้วย

นอกจากนี้การจำกัดอัตราโทษที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดจะเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามมาตรา 86 นั้นได้มีการกำหนดเอาโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีซึ่งถือว่าไม่เป็นไปตามหลักของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาความอาชญากรรมและครอบครัวที่มุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กและหลักสากลทั่วไปของการนำเอากระบวนการยุติธรรมเชิง

สมานฉันท์มาใช้รวมทั้งคดีที่นำเข้าสู่กระบวนการนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ บังคับไม่ได้มีการพิจารณาถึงพฤติการณ์แวดล้อมในคดีให้ชัดเจนและมีข้อยุติว่าใครเป็นผู้กระทำความผิดและการกระทำความผิดนั้นถ้าสังคมเห็นว่าไม่ร้ายแรงหรือผู้กระทำความผิดมีความรับผิดชอบต่อความผิดของตน พร้อมสำนึกในการกระทำและพร้อมที่จะชดใช้ความผิดที่ตนกระทำอย่างเต็มที่แล้ว แต่ถูกจำกัดในเรื่องอัตราโทษทำให้ไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการที่จะนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้บังคับจึงทำให้เด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดมิได้รับการคุ้มครองสิทธิได้อย่างมีประสิทธิภาพและยังเป็นการผลักดันเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งกระทำความผิดให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาอันส่งผลเสียต่อเด็กและเยาวชนในอนาคตอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้กับคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอันเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กและเยาวชน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินคดีและวิธีปฏิบัติ ตามขั้นตอนในทางกฎหมายต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนตลอดจนศึกษาอำนาจหน้าที่ของบุคคลที่มีกฎหมายให้อำนาจเพื่ออนุญาตและ เพื่อพิจารณาอนุมัติดำเนินการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา
3. เพื่อศึกษากฎหมายต่างประเทศในส่วนของการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีเด็กและเยาวชน
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบและปรับปรุงวิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และสามารถอำนวยความสะดวกทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

⁶ ผศ.ดร.จตุรรัตน์ เอื้ออานวย. (2553). กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์:ทางเลือกในการยุติข้อขัดแย้งทางอาญาสำหรับสังคมไทย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*, (3) 2, หน้า 38.

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนกระทำผิดเป็นปัญหาที่รุนแรงและเพิ่มมากขึ้นซึ่งเกิดจากปัจจัยต่างๆทางด้านสังคมและการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดลงโทษเด็กและเยาวชนโดยการนำเด็กเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลหรือการนำตัวเด็กไปไว้ในสถานฝึกอบรมที่อาจมีความแออัดและมีความเสี่ยงต่อการลอกเลียนพฤติกรรมที่ไม่ดีประกอบกับในปัจจุบันมาตรการที่ใช้ในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น เน้นการแก้ไขฟื้นฟูมากกว่าที่จะลงโทษโดยกระบวนการยุติธรรมปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่ต้องนำมาตรการพิเศษอื่นอันอยู่ภายใต้พื้นฐานของแนวความคิดเชิงสมานฉันท์ (Restorative Justice) มาใช้เสริมเป็นมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ได้ถูกนำมาปรับใช้เพื่อให้ความสำคัญกับเด็กอันทำให้เด็กไม่ต้องมีตราบาปหรือเสียชื่อเสียงจากการถูกดำเนินคดีโดยการนำเด็กออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (diversion) ซึ่งยังมีปัญหาในเรื่องการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้กล่าวคือปัญหาการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องของผู้เสียหายว่าในความผิดที่ได้กระทำต่อรัฐนั้นจะสามารถนำมาตรการพิเศษมาใช้บังคับได้หรือไม่ เมื่อเจตนารมณ์ของการนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้นั้นเพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน ชดเชย บรรเทาและทดแทนความเสียหายแก่ผู้เสียหายหรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคมและมีให้เด็กหรือเยาวชนต้องมีตราบาปอันอาจส่งผลกระทบต่อเด็กในภายหน้าจึงควรตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายในเรื่องของผู้เสียหายให้ครอบคลุมในทุกประเภทคดีเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวและในเรื่องคดีที่มีอัตราโทษตามที่กฎหมายกำหนดโทษขั้นสูงจำคุกไม่เกิน 5 ปีซึ่งในทางปฏิบัติถือเป็นเงื่อนไขในการนำมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้ ควรให้มีความยืดหยุ่นในการนำมาตรการพิเศษมาใช้โดยไม่ควรจำกัดอัตราโทษไว้วันนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนแล้วยังสอดคล้องกับแนวคิดในปัจจุบันที่เน้นการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนอีกด้วย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยนี้จะเป็นศึกษา และวิเคราะห์ถึงแนวความคิดในการนำมาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้กับกรณีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด โดยศึกษาปัญหา หลักเกณฑ์ บทกำหนดโทษ และผู้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 มาตรา 86 เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม บทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการเบี่ยงเบนเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรมในชั้นก่อนฟ้องให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ต่อเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นสำคัญ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ ใช้รูปแบบการศึกษาวิจัยเอกสาร โดยศึกษาจาก หนังสือ ตำรา วารสาร ตำบทยกกฎหมาย วิทยานิพนธ์ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอันเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก และการฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด โดยการนำมาตราการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้บังคับตลอดจนไปถึงอำนาจหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทาง

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญามาใช้กับคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดอันเป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กและเยาวชน

2. ทราบถึงรูปแบบการดำเนินคดีและวิธีปฏิบัติ ตามขั้นตอนในทางกฎหมายต่อผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชน รวมตลอดไปถึงศึกษาอำนาจหน้าที่ของบุคคลที่มีกฎหมายให้อำนาจเพื่ออนุญาต เพื่อพิจารณาอนุมัติดำเนินการตามมาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

3. ทราบเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศในส่วนของการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับคดีเด็กและเยาวชน

4. มีแนวทางในการพัฒนารูปแบบและปรับปรุงวิธีการของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และสามารถอำนวยความสะดวกทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด